

Utlåtande Rotel VII+VIII (Dnr KS 2020/1475)

**Överenskommelse om kostnadsansvar för
förskrivningsbara hjälpmedel,
förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska
produkter som används för vård och omsorg i
särskilt boende m.m.**

Rekommendation från Storsthlm

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

*Överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel,
förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för
vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet
samt socialpsykiatriskt boende, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet antas.*

Föredragande borgarråden Jan Jönsson och Erik Slottner anför
följande.

Ärendet

Region Stockholm och Storsthlm har under åren 2018-2020 arbetat fram en ny överenskommelse som gäller hjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för vård och omvårdnad i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Förslaget på ny överenskommelse förenklas så att ansvaret inom hjälpmedelsområdet koncentreras till en överenskommelse, istället för flera olika. För denna överenskommelse kommer en styrgrupp utses, som består av tjänste-personer på ledningsnivå. Som stöd i sitt arbete har styrgruppen en samverkansgrupp. Syftet med samverkansgruppen är att fortlöpande följa

utvecklingen inom området samt påtala behov av förändringar till styrgruppen. Syftet är även att utveckla kunskaps- och beslutsstöd såsom rutiner och processbeskrivningar i sådana frågor som rör bägge parterna.

Tidigare överenskommelse var framtagen av hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) på uppdrag av presidierna för landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd och KSL:s styrelse 2014.

Med anledning av den nya överenskommelsen har även en revidering gjorts av ”Sammanhållen överenskommelse för vård och omsorg för äldre”.

Omfattning, giltighetstid och syfte med överenskommelsen

Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra kostnadsansvaret för respektive huvudman, Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län. Överenskommelsen gäller förskrivningsbara hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används i vården, för personer som ingår i vård- och omsorgsuppdraget och bor i nedan angivna särskilda boendeformer.

Överenskommelsen omfattar:

- Särskilt boende för äldre enligt Socialtjänstlagen (Sol) 5 kap 5 § andra stycket
- Dagverksamhet, SoL, inklusive sysselsättning enligt 3 kap. 6§ SoL (socialpsykiatri)
- Bostad med särskild service för personer över 18 år enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS 9 pt.9 § och 9 pt. 8 § för personer över 18 år
- Daglig verksamhet enligt LSS 9 pt.10 §
- Bostad med särskild service enligt SoL, 5 kap 7 § tredje stycket (socialpsykiatri)

För att skapa en sammanhållen vård och omsorg för olika målgrupper i samhället krävs samverkan mellan kommun och region. Storsthlm företräder kommunerna avseende uppföljning och utvärdering av överenskommelsens övergripande och principiella frågor samt tillämpning av denna överenskommelse i relation till Region Stockholm.

Överenskommelsen börjar gälla tre månader från att alla parter beslutat anta överenskommelsen och gäller till dess överenskommelsen sägs upp eller omförhandlas. Överenskommelsens uppsägningstid är tolv månader och upphör då att gälla för samtliga parter. Omförhandling av överenskommelsen ska ske om någon part så begär. Omförhandlat avtal börjar gälla tidigast tre månader efter det omförhandlade avtalet godkänts av parterna.

Övergripande om fördelning av kostnadsansvar

Kostnadsansvaret fördelas huvudsakligen efter respektive huvudmans hälso- och sjukvårdsansvar. Förskrivning sker främst av den huvudman som har kostnadsansvar, men kan för hjälpmedel utföras av den som inte har kostnadsansvar, så kallad förtroendeförskrivning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagen i överenskommelsen om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel samt för de medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Socialnämnden tillstyrker förslagen i överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel samt för de medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Farsta stadsdelsnämnd anser att det är bra att ansvarsfördelningen inom hjälpmedelsområdet samlas i en överenskommelse istället för i flera olika.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ser positivt på ett väl genomarbetat förslag och föreslår att kommunstyrelsen antar förslaget.

Norrmalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den nya överenskommelsen då det är bra med ett tydligt kostnadsansvar för respektive huvudman och där delade kostnadsansvar undviks.

Våra synpunkter

Vi välkomnar att befintliga överenskommelser om fördelning av kostnadsansvar mellan regionen och kommunerna inom hjälpmedelsområdet nu samlas i en överenskommelse. Detta, tillsammans med den föreslagna samverkansorganisationen, bidrar förhoppningsvis till ökad överskådlighet och tydlighet kring kostnadsansvar.

Vi har inga invändningar mot förslagen om att frångå det delade kostnadsansvaret för vissa hjälpmedel. Vi vill dock understryka vad både socialnämnden och stadsledningskontoret framför om att en förändring av kostnadsansvar inte får drabba enskilda och att det finns fortsatt möjlighet till förtroendeförskrivning. Det är önskvärt att framtida revideringar eller

översyner av överenskommelsen där så är relevant också inhämtar ett brukarperspektiv.

Bilagor

1. Rekommendation om att anta överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel, förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende
2. Överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel, förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel, förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende, i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet antas.

Stockholm den 19 maj 2021

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson och Erik Slottner

Hans Altsjö

Remissammanställning

Ärendet

Region Stockholm och Storsthlm har under åren 2018-2020 arbetat fram en ny överenskommelse som gäller hjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för vård och omvårdnad i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Förslaget på ny överenskommelse förenklas så att ansvaret inom hjälpmedelsområdet koncentreras till en överenskommelse, istället för flera olika. För denna överenskommelse kommer en styrgrupp utses, som består av tjänstepersoner på ledningsnivå. Som stöd i sitt arbete har styrgruppen en samverkansgrupp. Syftet med samverkansgruppen är att fortlöpande följa utvecklingen inom området samt påtala behov av förändringar till styrgruppen. Syftet är även att utveckla kunskaps- och beslutsstöd såsom rutiner och processbeskrivningar i sådana frågor som rör bägge parterna.

Tidigare överenskommelse var framtagen av hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Stockholms läns landsting och Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) på uppdrag av presidierna för landstingets hälso- och sjukvårdsnämnd och KSLs styrelse 2014.

Med anledning av den nya överenskommelsen har även en revidering gjorts av "Sammanhållen överenskommelse för vård och omsorg för äldre". *Omfattning, giltighetstid och syfte med överenskommelsen*

Syftet med överenskommelsen är att tydliggöra kostnadsansvaret för respektive huvudman, Region Stockholm och kommunerna i Stockholms län. Överenskommelsen gäller förskrivningsbara hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används i vården, för personer som ingår i vård- och omsorgsuppdraget och bor i nedan angivna särskilda boendeformer.

Överenskommelsen omfattar:

- Särskilt boende för äldre enligt Socialtjänstlagen (Sol) 5 kap 5 § andra stycket
- Dagverksamhet, SoL, inklusive sysselsättning enligt 3 kap. 6§ SoL (socialpsykiatri)
- Bostad med särskild service för personer över 18 år enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS 9 pt.9 § och 9 pt. 8 § för personer över 18 år
- Daglig verksamhet enligt LSS 9 pt.10 §

- Bostad med särskild service enligt SoL, 5 kap 7 § tredje stycket (socialpsykiatri)

För att skapa en sammanhållen vård och omsorg för olika målgrupper i samhället krävs samverkan mellan kommun och region. Storsthlm företräder kommunerna avseende uppföljning och utvärdering av överenskommelsens övergripande och principiella frågor samt tillämpning av denna överenskommelse i relation till Region Stockholm.

Överenskommelsen börjar gälla tre månader från att alla parter beslutat anta överenskommelsen och gäller till dess överenskommelsen sägs upp eller omförhandlas. Överenskommelsens uppsägningstid är tolv månader och upphör då att gälla för samtliga parter. Omförhandling av överenskommelsen ska ske om någon part så begär. Omförhandlat avtal börjar gälla tidigast tre månader efter det omförhandlade avtalet godkänts av parterna.

Övergripande om fördelning av kostnadsansvar

Kostnadsansvaret fördelas huvudsakligen efter respektive huvudmans hälso- och sjukvårdsansvar. Förskrivning sker främst av den huvudman som har kostnadsansvar, men kan för hjälpmedel utföras av den som inte har kostnadsansvar, så kallad förtroendeförskrivning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd och Norrmalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 januari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom förslagen i överenskommelsen om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel samt för de medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

En gemensam överenskommelse, istället för flera, gör ansvarsfördelningen tydligare och mer överskådlig. Det är bra med ett tydligt kostnadsansvar för respektive huvudman och där delat kostnadsansvar undviks. Det är dock av stor vikt att inte individen blir drabbad av att hjälpmedel/ förbrukningsartiklar är kostnadsfördelade till

den ena eller den andra huvudmannen, förtroendeförskrivning måste fortsätta tillämpas utifrån de olika uppdrag regionen respektive kommunen har.

Stadsledningskontoret anser vidare att det är positivt med en gemensam samverkansgrupp, det underlättar framtida förändringar och uppdateringar. Förhoppningen är att det med en samverkansgrupp blir en tydligare reglering av olika delar, så som förskrivningsansvaret och det uppföljningsansvar som ingår i förskrivningsprocessen.

Överenskommelsen skapar en bra struktur för samverkan och möjliggör för uppdateringar över tid utifrån uppkomna behov. Den är överskådlig, och användarvänlig med pedagogiska bilagor att använda i verksamheterna. Stadsledningskontoret ser inte att överenskommelsen är kostnadsdrivande för staden, utgångspunkten i revideringen har också varit att förändringarna ska vara så kostnadsneutrala som möjligt jämfört med tidigare överenskommelser.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen rekommenderar kommunfullmäktige att anta överenskommelsen som börjar gälla tre månader från att alla parter beslutat anta överenskommelsen och gäller till dess överenskommelsen sägs upp eller omförhandlas.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 februari 2021 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss om Överenskommelse om kostnadsansvar för hjälpmedel och vissa medicintekniska produkter.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen i Stockholms stad tillstyrker förslagen i överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel och förbrukningshjälpmedel samt för de medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet, daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Förvaltningen anser att det är positivt att de tidigare överenskommelserna slås samman till att bli en gemensam överenskommelse. Att ha en gemensam överenskommelse leder till ökad tydlighet och bättre förutsättningar för en jämlik hälso- och sjukvård. Förslaget om att ha en samverkansorganisation för att underlätta att kunna göra justeringar samt följa upp överenskommelsen är mycket bra.

Förvaltningen vill dock lyfta fram följande:

- I överenskommelsen bör man ta höjd för nya hjälpmedel och uppfinningar genom att skapa huvudprinciper för exempelvis hur ansvaret ska fördelas

för olika typer av hjälpmedelsgrupper som komplettering till de detaljerade listorna.

- Det vore även önskvärt med en tydligare reglering av olika delar, så som förskrivningsansvaret, uppföljningsansvar med mera som ingår i förskrivningsprocessen. Dessa frågeställningar kan dock troligtvis regleras inom den samverkansorganisation och styrgrupp som finns föreslagen i överenskommelsen för att dessa på sikt ska fungera optimalt.
- Kostnadsfördelningen får inte vara rådande för åtgärder som ska genomföras för individen. Förtroendeförskrivning måste fortsätta tillämpas utifrån de olika uppdrag regionen respektive kommunen har. Det är viktigt att inte individen blir drabbad av att hjälpmedel/förbrukningsartiklar är kostnadsfördelade till den ena eller den andra huvudmannen.
- Förvaltningen anser att det bör finnas en överenskommelse för vård och omsorg inom LSS likt den som finns i bilagan gällande överenskommelse om vård och omsorg för äldre. Förvaltningen ser att det bör tas fram en motsvarande som är tillämpbar för även målgrupper inom LSS. I Stockholms stad finns över 200 individer över 65 år som aldrig får tillgång till nuvarande överenskommelser.

Medskick till kommande samverkansorganisation på punkter som bör fortsätta diskuteras/ses över vad gäller kostnadsfördelning:

- Nr 222 715

Almanackor, kalender, planeringssystem

Att kostnadsansvaret övergår till Regionen som det är lika för LSS som för Äldreomsorgen. Alternativt tvärtom. Det skulle underlätta för alla förskrivare, både regionens och kommunens.

- Nr 120 609

Gåstol

Kostnadsansvaret bör ligga hos Regionen. Insats bedöms inte vara basal habilitering. En förenklad förskrivningsprocess rekommenderas.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 mars 2021 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av Överenskommelse om kostnadsansvar för förskrivningsbara hjälpmedel, förbrukningshjälpmedel samt medicintekniska produkter som används för vård och omsorg i särskilt boende, dagverksamhet och daglig verksamhet samt socialpsykiatriskt boende.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är bra att ansvarsfördelningen inom hjälpmedelsområdet samlas i en överenskommelse istället för flera olika. Vidare är det positivt att pedagogiska bilagor tas fram som stöd för verksamheterna.

Det är viktigt med kontinuerlig uppföljning av överenskommelsen och vi ser därför positivt på den föreslagna organisationen för detta. Samverkansorganisationen kommer också att underlätta justeringar i överenskommelsen vid förändringar av hjälpmedel och medicintekniska produkter.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 mars 2021 följande.

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd justerar ärendet omedelbart.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 februari 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på ett väl genomarbetat förslag och föreslår att kommunstyrelsen antar förslaget. Överenskommelsen är tydligt beskriven och bilagorna ger en användarvänlig vägledning för olika verksamhetsområden. Särskilt uppskattas bilaga 4, för socialpsykiatri och att det delade kostnadsansvaret för komfortullstolar tagits bort.

Sedan 2017 års kostnadsberäkning har förvaltningen sett en ökning av personer inom äldreomsorgen som vårdas med svåra hälsotillstånd och omfattande omvårdnadsbehov, vilket också ställer krav på mer och fler avancerade hjälpmedel.

Förvaltningen ser också en positiv ökning av användningen av välfärdsteknologiprodukter.

Initialt förväntas överenskommelsens förändringar innebära en viss kostnadsökning för Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning. Förvaltningen ser därför gärna att gruppen hjälpmedelssamverkan i Stockholms län sex månader efter överenskommelsen trätt i kraft, gör en uppföljning av 2017 års kostnadsberäkning i syfte att säkerställa förändringarnas kostnadsneutralitet.

Stadsdelsförvaltningen önskar också att gruppen för hjälpmedelssamverkan i Stockholms län ser över produkten "Gåstol med sittpåse eller sadel/sits" som företrädesvis används inom LSS. Gåstolen bör ses som ett individuellt förskrivet hjälpmedel snarare än en produkt som används av flera brukare, då produkten ofta individanpassas med diverse tillbehör för att kunna fungera för individen. Produkten bör därför likställas med individuellt förskrivna rullstolar.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 februari 2021 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Norrmalms stadsdelsförvaltning ställer sig positiva till den nya överenskommelsen då det är bra med ett tydligt kostnadsansvar för respektive huvudman och där delade kostnadsansvar undviks. Överenskommelsen är överskådlig, och användarvänlig med pedagogiska bilagor att använda i verksamheterna.